

[Tesdaupf.]

fordi det råmateriale, man har at arbejde med, er alt for levende, og mejeriernes størrelse må også rette sig efter de forskellige egne. Dernæst vil jeg gøre opmærksom på, at man lægger for megen vægt på, hvor megen mælk der i dag findes på en egn. Når man taler om antallet af mejerier, der er brug for, lægger man for lidt vægt på, at der forhåbentlig kommer en stærk stigning i mælkeydelsen pr. ko i de kommende år, således at vi, når den dårligt ydende del af vor besætning kommer op på fuld ydelse, faktisk pr. ko vil få meget mere mælk at arbejde med og derfor ikke vil få så stærk brug for sammenlægning af mejerier, men mere for rationalisering af de bestående mejerier. Det er ikke nemt at sige, hvornår man når en sådan højere ydelse. Der har været talt meget om det i den senere tid, men verden går jo fremad, det viser sig forhåbentlig også på dette punkt, og så vil man få en betydelig større mælkeydelse pr. egn, selvom man ikke får flere køer.

Jeg synes derfor, at dette forslag foruden sin forkerte finansielle forudsætning lider af den mangel, at der ikke findes en moderne saglig plan at gå efter, og jeg må måske med et lille suk have lov at sige, at udarbejdelsen af en sådan plan kunne være en del af opgaven for den landbrugskommission, som vi har foreslået. Men når man ikke har en tidsvarende plan, må man efter vor mening stole på, at afsætningsmarkedet efterhånden vil skabe en naturlig rationalisering for de naturlige penge, og vi kan derfor ikke, heller ikke med hensyn til finansieringen, tilsiige vor støtte til lovforslaget.

Bertel Dahlgaard: Det her foreliggende lovforslag har jo nær tilknytning til det lovforslag om en genopbygningsfond, som vi behandlede i går, og jeg skal straks sige, at vi fra det radikale venstres side kan give principiel tilslutning til lovforslagets tanke, idet jeg iøvrigt skal tage forbehold med hensyn til enkeltheder, som kan drøftes i et kommende udvalg.

Jeg vil dog gerne knytte enkelte bemærkninger til lovforslaget. Når man gennemgår dette lovforslag om rationalisering af mejerier og ser på, hvilke omkostninger der er forbundet med sammenlægning af mejerier, og sammenholder disse omkostninger med den øgede rentabilitet, der kan opnås derved gennem nedsættelse af driftsudgifterne, vil man let se, at spørgsmålet om den national-økonomiske fordel og den fordel, der kan opnås for de enkelte mejerikredse, er af-

hængig af, om det ved sammenlægningen drejer sig om ældre og tildels udslidte mejerianlæg, hvor man alligevel står overfor fornyelse og nye kapitalanlæg, og hvor derfor en betydelig investering under alle omstændigheder alligevel skulle ske. Derfor vil jeg meget understrege, at jeg går ud fra, at disse rationaliseringslån skal anvendes til sammenlægning af den art mejerier, jeg her taler om: ældre mejerier, hvor anlægget tildels er udslidt, og hvor de lokale forhold iøvrigt taler for det, og jeg kunne ønske, at dette i højere grad blev præciseret i selve lovforslaget.

Der er jo ikke ret mange indenfor dansk landbrug, der vil benægte, at mejerier med en størrelse på, skal vi sige, 1—2 mill. kg indvejet mælk gennemgående almindeligvis har for høje driftsudgifter, og at det er fornuftigt at opmuntre til sammenlægning, hvis iøvrigt de lokale forhold taler derfor.

Det ærede medlem hr. Peder Christensen fremkom i sine udtalelser om dette lovforslag med beregninger over den økonomiske betydning for landbruget af en sådan rationalisering, og han udmålte den ved at sammenligne fordelene med det samlede danske mejeribrugs samlede omsætning. Det ærede medlem kan nok se, at en sådan opstilling af problemet ikke er holdbar. Spørgsmålet er, hvor meget denne rationalisering betyder for de lokale egne, hvor modernisering og rationalisering er tiltrængt og ønsket af landbruget selv. Det ærede medlem talte — lagde jeg mærke til — i mejeribrugets navn. Det havde måske været rigtigere at oplyse om, at det i hvert fald ikke gælder for formanden for mejeriforeningernes fællesorganisation. Jeg vil også gerne sige til det ærede medlem, at når han taler så meget om, at forudsætningen for opnåelse af lån til sammenlægning af mejerier var, at der skulle opnås mejerier på 10 mill. kg indvejet mælk, så foreligger der jo intet i lovforslaget, der giver baggrund for en sådan påstand.

Der er en anden betragtning, der kan fremføres om dette lovforslag, og det er spørgsmålet om, i hvilken grad denne rationalisering bør forceres, medens vi er nær ved dyrtidens højdepunkt. Heroverfor kan der vel være grund til at fremhæve, at der utvivlsomt vil gå nogen tid, inden det, der her tilstræbes, føres ud i livet, og at iøvrigt landbruget selv er bestemmende både med hensyn til, i hvilket omfang lånet skal benyttes, og med hensyn til tidspunktet, hvornår det skal ske. Jeg mener i det hele taget, at der ligger en garanti i, at det er en betingelse for lånets ydelse, at mejeri-